

Posílení opatření EU na ochranu a obnovu světových lesů

Informační podklad ke sdělení o posílení opatření EU
na ochranu a obnovu světových lesů

Podklad k dokumentu Rady č. 11449/19
prosinec 2019
zpracovala: Zuzana Kodatová

Obsah:

- Hodnocení z hlediska principu subsidiarity: 3
- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 4
- Stanovisko vlády ČR: 7
- Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:..... 8
- Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR: 8

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: DOKUMENTY EU
Název: Posílení opatření EU na ochranu a obnovu světových lesů	Typ řady: interní
Zpracovala: Kodatová, Z.	První vydání řady: říjen 2004
Číslo: Podklad k dokumentu č. 11449/19	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Datum: prosinec 2019	Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ
Klíčová slova:	Jazyk: CZ
Lesnictví; odlesňování; znehodnocování lesů; ochrana lesů; obnova lesů; původní lesy	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

SDĚLENÍ

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů - Posílení opatření EU na ochranu a obnovu světových lesů

KOM(2019) 352 v konečném znění, kód Rady 11449/19

- **Právní základ:**

Dokument informační povahy.

- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**

12. 8. 2019

- **Procedura:**

Není projednáváno legislativním postupem, jedná se o dokument nelegislativní povahy, který nepodléhá schválení v Radě a Evropském parlamentu. Procedura je ukončena jeho přijetím a předložením těmto institucím.

- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**

Datované dnem 2. října 2019, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 8. října 2019 prostřednictvím systému ISAP.

- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**

Hodnocení z hlediska principu subsidiarity se neuplatní, jedná se o dokument informační povahy.

- **Odůvodnění a předmět:**

Cílem sdělení „Posílení opatření EU na ochranu a obnovu světových lesů“ (dále jen „sdělení“) je identifikovat možnosti posílení opatření EU na ochranu světových lesů, především původních lesů, a zajistit udržitelnou a odpovědnou obnovu lesů. Za tímto účelem stanovuje pět základních priorit k posílení opatření EU proti odlesňování a znehodnocování lesů.

Lesy pokrývají 30 % zemské pevniny, nachází se v nich 80 % její biologické rozmanitosti. V letech 1990-2016 ubylo 1,3 mil. km² lesních porostů. Odlesňování a znehodnocování lesů je jedním z největších současných problémů v oblasti udržitelnosti. Zatímco v EU se i díky řadě regulačních a neregulačních opatření rozloha lesů v posledních desetiletích zvětšila¹, odlesňování zejména v tropických oblastech pokračuje alarmujícím tempem.

Příčinami odlesňování jsou zvyšující se poptávka světové populace po potravinách, krmivech, bioenergii, dřevu a dalších komoditách. Přibližně 80 % odlesňování je způsobeno rozšiřováním ploch k zemědělskému využívání. Spotřeba potravin a krmiv v EU vytváří vysoký tlak na lesy v zemích mimo EU a urychluje odlesňování.

Komise konstatuje, že *„boj proti odlesňování a udržitelné obhospodařování lesů představují komplexní výzvy. Řešení musí být specifická pro jednotlivé země a regiony se zastřešujícím dvojitým cílem chránit stávající lesy, zejména ty původní, a celosvětově výrazně zvýšit udržitelné a biologicky*

---

¹ 43 % pevniny v EU, tedy 182 milionů hektarů, tvoří lesy nebo jiné zalesněné plochy. Z nich je 38 mil. hektarů (více než 20 %) součástí chráněných přírodních oblastí v rámci Natura 2000. Mezi lety 1990 a 2015 se rozloha lesů v EU zvětšila o plochu o rozloze Řecka, zejména díky programům zalesňování a opětovného zalesňování a přirozené obnově. Rámecem pro zajištění soudržnosti politik týkajících se lesů je strategie EU v oblasti lesnictví.

rozmanité pokrytí lesním porostem.“ Je si vědomá, že EU nedokáže trend odlesňování zvrátit sama a že je pravděpodobné, že se jí nepodaří splnit cíle stanovené ve sdělení o odlesňování z roku 2008² - tj. zastavit nejpozději do roku 2030 celosvětovou ztrátu lesních porostů a snížit úbytek tropických lesů o 50 % do roku 2020. EU proto musí ještě zintenzivnit svou činnost a zaujmout vedoucí postavení při ochraně a obnově světových lesů, k čemuž jí má pomoci např. její role největšího poskytovatele rozvojové pomoci či její obchodní a investorské postavení ve světě.

Podle Komise poskytuje zastavení odlesňování a znehodnocování lesů ve spojení s udržitelnými činnostmi v oblasti obnovy a zalesňování příležitosti pro hospodářský rozvoj. K tomu je třeba klást zvláštní důraz na udržitelnou výrobu a spotřebu zemědělských a lesnických produktů. Bude však zapotřebí opatření na mezinárodní, vnitrostátní, regionální i místní úrovni, jakož i značných investic. Proto ve sdělení Komise **navrhuje partnerský přístup – úzkou spolupráci s producenty a spotřebitelskými zeměmi, jakož i s podnikatelskou sférou a občanskou společností.** Taková partnerství mohou usnadnit opatření na podporu správy půdy, udržitelného obhospodařování lesů a opětovného zalesňování, transparentních dodavatelských řetězců, účinného monitorování, udržitelného financování a mnohostranné spolupráce.

Sdělení navazuje na strategii EU v oblasti lesnictví z roku 2013, strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2020, 7. akční program pro životní prostředí a na strategii „Čistá planeta pro všechny“ pro klimaticky neutrální ekonomiku do roku 2050.

Sdělení Komise doplnila dvěma přílohami. [První příloha](#) stanovuje seznam opatření, která bude realizovat Komise v rámci jednotlivých priorit. Ve [druhé příloze](#) jsou obsažena opatření, která Komise doporučuje přijmout orgánům členských států, průmyslu a občanské společnosti.

Sdělení dále doprovází pracovní dokument útvarů Komise, v němž Komise shrnuje závěry tří studií publikovaných v letech [2013](#)³, [2017](#)⁴ a [2018](#)⁵, dvou konferencí konaných v roce 2014 a 2017⁶ a otevřené veřejné konzultace uskutečněné letos⁷.

- **Obsah a dopad:**

Sdělení stanovuje pět priorit k posílení opatření EU proti odlesňování a znehodnocování lesů.

Priorita č. 1: *Snížit dopad spotřeby v EU na půdu a podporovat spotřebu produktů v EU z dodavatelských řetězců bez odlesňování*

- EU by měla zásadně podporovat spotřebu produktů z dodavatelských řetězců bez odlesňování, a to zejména tím, že usnadní dodavatelům, výrobcům, spotřebitelům a veřejným orgánům identifikaci, propagaci a nákup takových produktů.

---

² COM(2018) 773

³ Study “The impact of EU consumption on deforestation”, dostupné zde: https://ec.europa.eu/environment/forests/impact_deforestation.htm.

⁴ Study on the environmental impact of palm oil consumption and on existing sustainability standards, dostupné zde: https://ec.europa.eu/environment/forests/pdf/palm_oil_study_kh0218208enn_new.pdf.

⁵ Feasibility study on options to step up EU action against deforestation ,dostupné zde: <https://ec.europa.eu/environment/forests/pdf/KH0418199ENN2.pdf>

⁶ “Tackling deforestation and illegal logging conference: Progress made and opportunities for future action”, 21.-23. červen 2017; “Conference on the Challenges of Deforestation and Forest Degradation in the context of Climate Change, Development and Biodiversity Loss”, 26. -27. květen 2014.

⁷ Od 14. ledna do 25. února 2019, viz

<https://ec.europa.eu/environment/forests/pdf/Public%20Consultation%20on%20Deforestation%20and%20Forest%20Degradation.pdf>.

- Měly by být posíleny normy a systémy certifikace, které pomáhají identifikovat a podporovat komodity bez odlesňování, např. prostřednictvím studií o jejich přínosech a nedostatcích a prostřednictvím vypracování kritérií monitorování dodavatelských řetězců
- Spotřebitelé a producenti by měli být lépe informováni o souvislosti spotřeby komodit a odlesňování a také podporováni ve vyváženějším stravování a omezování plýtvání potravinami.

Komise proto přijme tato klíčová opatření:

- Zřídí platformu pro dialog mezi zúčastněnými stranami a členskými státy o odlesňování, znehodnocování lesů a udržitelném celosvětovém rozšiřování zalesněných ploch.
- Podpoří posilování norem a certifikačních systémů, které pomáhají identifikovat a podporovat komodity bez odlesňování.
- Posoudí další regulační a neregulační opatření na straně poptávky s cílem zajistit rovné podmínky dodavatelských řetězců bez odlesňování.

Komise dále posílí provádění řady již probíhajících opatření, např. začlení aspekty související s odlesňováním do rámce ekoznačky EU, posílí zelené zadávání veřejných zakázek, aktivně podpoří šíření informačních a vzdělávacích materiálů cílících na snížení poptávky po produktech, jejichž dodavatelské řetězce mohou být spojeny s odlesňováním. Komise bude také řešit aspekty vlivu využívání biopaliv na zvýšené odlesňování a případnou revizi nařízení EU 2019/807.

Priorita č. 2: *Spolupráce s producenty zeměmi na zmírnění tlaků na lesy a zajištění rozvojové spolupráce EU „bez odlesňování“*

- V rámci rozvojové spolupráce se EU zaměřuje na podporu udržitelných a transparentních hodnotových řetězců.
- Investice EU na podporu zemědělských programů v partnerských zemích, jež od roku 2014 činí ročně v průměru 1,2 mld. EUR, se soustředí na podporu zemědělství odolného vůči změně klimatu, udržitelnou intenzifikaci a diverzifikaci, agroekologii a agrolesnictví.

Komise dále přijme tato klíčová opatření:

- Zajistí, aby odlesňování bylo součástí politických dialogů na úrovni zemí, a pomůže partnerským zemím vytvářet a zavádět vnitrostátní rámce pro lesy a jejich udržitelné obhospodařování.
- Zajistí, aby podpora EU pro zemědělské, infrastrukturní, těžební, městské, příměstské a venkovské politiky v partnerských zemích nepřispívala k odlesňování a znehodnocování lesů.
- Podpoří v partnerských zemích zavádění udržitelných hodnotových řetězců založených na lesích a udržitelného biohospodářství⁸.
- Vytvoří mechanismy pobídek pro drobné zemědělce ke zlepšení ekosystémových služeb a produktů získaných udržitelným obhospodařováním lesů a zemědělstvím.

Komise také posílí podporu původního obyvatelstva, práva místních obyvatel a jejich obživu, opětovné zalesňování a vytváření chráněných lesních oblastí.

⁸ Např. aliance mezi Afrikou a Evropou pro udržitelné investice a zaměstnanost

Priorita č. 3: *Posílit mezinárodní spolupráci s cílem zastavit odlesňování a znehodnocování lesů a podporovat obnovu lesů*

- EU rozvíjí činnost na mnohostranné i dvoustranné úrovni, na klíčových mezinárodních fórech, prostřednictvím odvětvových mezivládních organizací a na úrovni zúčastněných stran a iniciativ⁹, kde prosazuje např. udržitelné využívání přírodních zdrojů, včetně udržitelného obhospodařování lesů, opětovného zalesňování a obnovu poškozených lesních oblastí.
- V souladu se závazkem provádět obchodní politiku EU, která přispívá k odpovědnému řízení globálních dodavatelských řetězců, Komise prosazuje, aby všechny nové obchodní dohody EU obsahovaly ustanovení o udržitelném obhospodařování lesů a odpovědném chování podniků a závazky k účinnému provádění Pařížské dohody.

Klíčová opatření Komise jsou tato:

- Posílit spolupráci v oblasti politik zastavení odlesňování a znehodnocování lesů na klíčových mezinárodních fórech (FAO, G7/G20, UNFCCC, UNFF, CBD, UNCCD, UNEA, OECD, WTO).
- Podporovat obchodní dohody, které zahrnují ustanovení o ochraně a udržitelném obhospodařování lesů, a dále podporovat obchod se zemědělskými produkty a produkty lesního hospodářství, které nezpůsobují odlesňování ani znehodnocování lesů. Komise rovněž prozkoumá možnosti, jak obchodním partnerům poskytnout pobídky k řešení odlesňování.

Z již probíhajících opatření Komise posílí provádění např. posouzení dopadů obchodních dohod na odlesňování v rámci posouzení dopadů na udržitelnost (SIA) či řešení udržitelnosti dodavatelských řetězců s příslušnými mezinárodními orgány pro obchod s komoditami.¹⁰

Priorita č. 4: *Přesměrovat financování na podporu udržitelnějších postupů využívání půdy*

- Je důležité **přesměrovat toky soukromého financování v zemědělství** v zemích, které splňují (či donedávna splňovaly) podmínky pro získání oficiální rozvojové pomoci, **na činnosti, které nevedou k odlesňování**, a současně je nezbytné odstranit kontraproduktivní finanční pobídky a dotace. Podle dostupných odhadů je pro udržitelné obhospodařování lesů zapotřebí 60-140 mld. EUR ročně. Komise se zavázala poskytnout na období 2014-2020 více než 500 milionů EUR na podporu lesů v partnerských zemích. Účinným nástrojem při získávání soukromého financování je plán vnějších investic EU (EIP) a regionální nástroje kombinující zdroje, avšak pouze v oblastech s významnou návratností investic (udržitelné obhospodařování lesů, opětovné zalesňování a agrolesnictví).

Klíčová opatření Komise jsou tato:

- Posoudit společně s členskými státy EU možné udržitelné mechanismy pro urychlení zeleného financování lesů a způsob, jak zvyšovat financování z veřejných i soukromých zdrojů.

---

⁹ Např. pracovní skupina pro africký venkov, kde sdílí zkušenosti a znalosti a zkoumá příležitosti k rozvoji v oblasti zaměstnanosti a vytváření příjmů.

¹⁰ Např. Mezinárodní organizace pro tropické dřevo, Mezinárodní organizace pro kakao a Mezinárodní organizace pro kávu

- Zvážit zlepšení firemního výkaznictví o dopadech, které mají činnosti společností na odlesňování a znehodnocování lesů v souvislosti s jakoukoliv budoucí revizí směrnice o nefinančním výkaznictví.

Komise posílí provádění již probíhajících opatření spočívajících např. v integraci faktorů spojených s odlesňováním při posuzování dopadů projektů v relevantních odvětvích, ve vytváření taxonomie EU pro hospodářské činnosti¹¹ nebo v zaměření na odlesňování při provádění akčního plánu pro udržitelné financování.

Priorita č. 5: *Podporovat dostupnost a kvalitu informací o lesích a komoditních dodavatelských řetězcích a přístup k těmto informacím. Podporovat výzkum a inovace*

- K účinné lesní politice jsou zapotřebí spolehlivé informace o lesích, jejich stavu a způsobu jejich správy a užívání. Klíčovým nástrojem k monitorování lesů je program EU pro pozorování a monitorování Země Copernicus, který poskytuje bezplatný přístup k údajům z družic Sentinel a informacím ze služeb Copernicus.
- Je třeba kombinovat výzkumné a monitorovací kapacity s cílem vyvinout systém včasného varování. Posuzování dopadů spotřeby v EU na světové lesy a podpora dodavatelských řetězců bez odlesňování vyžaduje lepší monitorování obchodních toků na vnitrostátní, regionální a místní úrovni a lepší přístup k včasným informacím.

Klíčová opatření Komise jsou tato:

- Zřídit středisko EU pro sledování odlesňování, znehodnocování lesů, změn světového lesního porostu a s nimi spojených faktorů.
- Prozkoumat proveditelnost vývoje složky služby Copernicus REDD+ za účelem posílení celosvětových a vnitrostátních systémů monitorování lesů.
- Zlepšit koordinaci práce mezi příslušnými výzkumnými ústavami.
- Sdílet inovativní postupy EU s ostatními zeměmi v oblasti oběhového hospodářství, udržitelného biohospodářství, obnovitelné energie nebo inteligentního zemědělství.

Komise posílí provádění již probíhajících opatření, např. pokud jde o pomoc producentům zemědělcům při provádění politických cílů (stanovování příspěvků na lesy, závazků odlesňování, legální a udržitelná produkce komodit a související obchod), zlepšení dostupnosti, kvality a harmonizace spolehlivých informací o lesních zdrojích a změnách ve využívání půdy či podporu vývoje celosvětových a regionálních informačních systémů pro sledování dopadů lesních požárů, při nichž každý rok shoří zhruba 67 milionů hektarů lesů po celém světě.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Česká republika podporuje urgentnější přístup EU a Evropské komise v boji proti odlesňování zejména v tropických oblastech a zapojila se do veřejné konzultace k posílení iniciativy EU proti odlesňování a znehodnocování lesů, která proběhla od 14. ledna 2019 do 25. února 2019, kde se vyjádřila k jednotlivým příčinám odlesňování a rizikovým komoditám. Považuje za významné prozkoumat možnosti prosazení udržitelné zemědělské produkce s tím, že Komise by měla přistoupit k návazným i legislativním krokům, avšak považuje s jistou mírou opatrnosti za vhodné prozkoumat možné dopady na trh se zemědělskými komoditami a konkurenceschopnost potravinářské výroby v EU.

---

¹¹ Návrh na vytvoření taxonomie EU s cílem určit, které hospodářské činnosti lze považovat za podstatně přispívající ke zmírnění emisí skleníkových plynů, aniž by významně poškozovaly environmentální cíl, pro účely investic

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Aktuální informace ohledně projednávání sdělení podala Komise ministrům 4. října 2019 na Radě pro životní prostředí. Dne 14. října 2019 proběhla výměna názorů na ministerské úrovni na zasedání Rady pro zemědělství a rybolov. Za Visegrádskou skupinu, Bulharsko, Chorvatsko a Slovinsko zde předložila Česká republika společné prohlášení *Lesy, udržitelné lesní hospodářství a přizpůsobení se změně klimatu*. Na Pracovní skupině Rady pro zemědělství a rybolov byly dne 25. listopadu 2019 připraveny závěry, které si Finské předsednictví klade za cíl přijmout na této Radě ve dnech 16. - 17. prosince 2019. Finské předsednictví je dále připraveno pokračovat v jednáních o právně závazné dohodě o lesích v Evropě, která byla zahájena v roce 2012. Dohoda by se vztahovala na 25 % světových lesů a uvedla by koncept udržitelného obhospodařování lesů do právní podoby.

V Evropském parlamentu se sdělení nachází v přípravné fázi, bylo přiděleno výboru pro zemědělství a rozvoj venkova (AGRI) a o stanovisko byly požádány výbor pro mezinárodní obchod (INTA), pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI), pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE) a pro regionální rozvoj (REGI).

- **Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR:**

Výbor pro evropské záležitosti PS PČR projednal dokument dne 11. 12. 2019 a usnesením č. 270 přijal tyto závěry:

Výbor pro evropské záležitosti

1. **bere na vědomí** sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Posílení opatření EU na ochranu a obnovu světových lesů;
2. **podporuje** rámcovou pozici vlády ČR k tomuto sdělení;
3. **zastává názor**, že vedle globálního ohrožení světových lesů v tropických oblastech, převážně způsobeném rozšiřováním ploch k zemědělskému využití, existuje ohrožení lokální, například devastace smrkových porostů v ČR, způsobená katastrofální kůrovcovou kalamitou v letech 2017 – 2019;
4. **žádá vládu**, aby v tomto smyslu působila na Evropskou komisi s cílem rozšířit snahu zastavit odlesňování z globální úrovně i na úroveň lokální;
5. **žádá Evropskou komisi**, aby vedle posílení zeleného zadávání veřejných zakázek podpořila taková opatření, která by umožnila pružnější zadávání veřejných zakázek v případech krizových situací v lesích (následky větrných událostí, kůrovcové kalamity);
6. **pověřuje** předsedu výboru pro evropské záležitosti, aby v rámci politického dialogu postoupil toto usnesení předsedkyni Evropské komise;
7. **postupuje** sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Posílení opatření EU na ochranu a obnovu světových lesů včetně rámcové pozice vlády k němu a svého usnesení **pro informaci** zemědělskému výboru.